

Vårdförlopp matallergi på regional nivå

Marina Jonsson

Specialistsjuksköterska barn och ungdom,

Allergisamordnade, med dr

RPO-lung-allergi-processledare

CAMM- Ett allergipreventivt uppdrag

Allergikonsulenter

Mål: Minska konsekvenserna i vardagen för barn och unga med allergi

Aktuellt [Fler nyheter](#)

Nytt kraftfullt verktyg för bedömning av exponeringar i arbetet
Nu finns ett nytt verktyg för att bedöma jobbexponeringar för den arbetande befolkningen i Sverige. Med hjälp av verktyget "SvejeEM" går det bland annat att sammanställa information om vilka exponeringar i arbetet som orsakar mest ohälsa inom ett visst geografiskt område och hur fördelningen av exponeringar förändras över tid.

Algoritmisk arbetsledning blir allt vanligare - men hur mår arbetstagarna?
I projektet AMOSH undersöker forskarna hur hälsan hos svenska lager- och transportarbetare påverkas av algoritmisk arbetsledning. Intervjuer har nu genomförts med arbetstagare, chefer och fackliga representanter. Resultaten visar på risker som låg kontroll, högt tempo och övervakning men också att ett systematiskt arbetsmiljöarbete kan vara en viktig positiv faktor. Projektet är ett samarbete mellan Centrum för arbets- och miljömedicin (CAMM) och Karolinska Institutet.

Handsguiden gör det lättare för vårdpersonal att välja rätt handske
Handsguiden gör det lättare för vårdpersonal inom Region Stockholm att välja rätt medicinsk handske till rätt arbetsmoment. En ny uppdatering av guiden publicerades i juni år.

Seminarier och kurser [Se alla](#)

14 Feb **Webbinarium: Riskbedömning för yrkeslärare.**

5 Mar **Digital kurs: Klinisk försäkringsmedicin för AT/PT-läkare**

12 Mar **Webbinarium: Skyddsutrustning på gymnasiets yrkesutbildningar, användbara ut om.**

14 Mar **Webbinarium: Lär dig utvärdera ett hälsofrämjande arbete med Elevhälsportalens nya enkäter**

Risker vid arbete med konstgjord

Anmäl dig till våra nyhetsbrev

Försäkringsmedicinskt

Välkommen till Elevhälsportal
Här hittar du evidensbaserade arbetsätt och verktyg för att arbeta hälsofrämjande. Allt material är framtaget av experter och forskare inom hälsofrämjande arbete för barn och unga inom Region Stockholm.

Kontakta oss

Om du har frågor eller vill kontakta oss, är du välkommen att använda kontaktpuffarna nedan.
E-post: elevehalsportalens.siso@sl.se
Telefon: 08-123 371 11
Telefonen är vanligtvis bemannad mellan kl 9:00-15:00 måndag till fredag, med vissa undantag.

Här finns vi

Postadress: Elevhälsportalens Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin Region Stockholm Box 1487 171 29 Solna
Besöksadress: Solnavägen 16, Stockholm

Följ oss i sociala medier

Följ oss gärna på Facebook och Twitter för de senaste uppdateringarna!

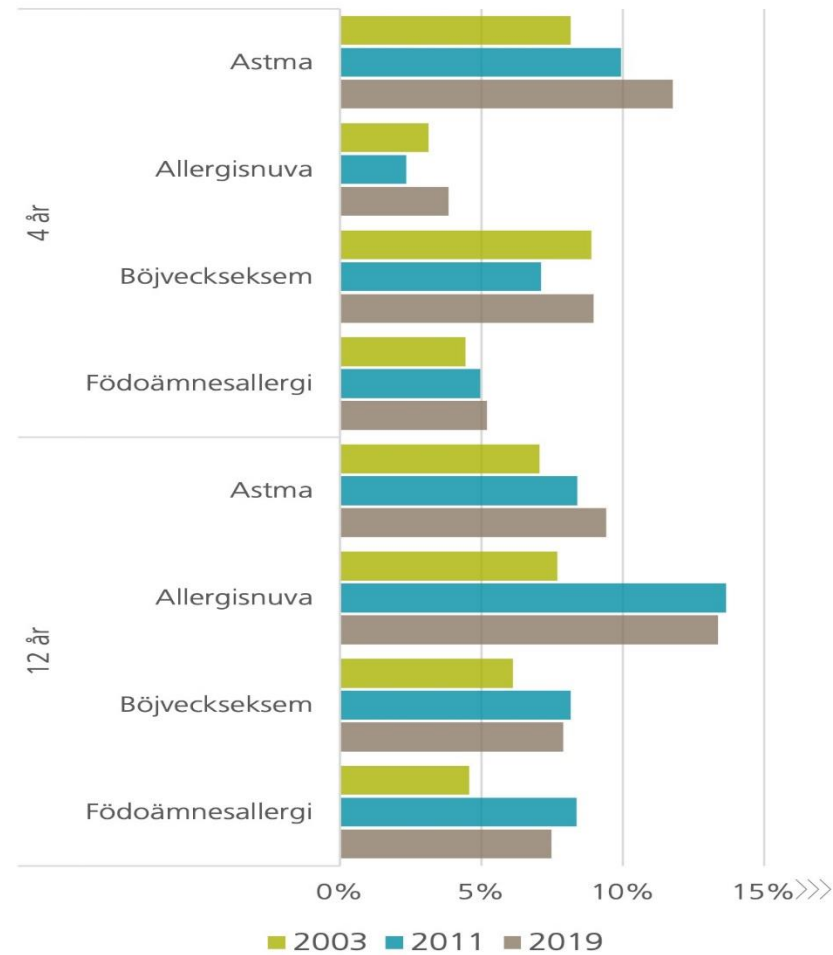

Region Stockholm

Elevhälsportalens är ett samarbete mellan tre centrum inom Region Stockholm:
[Centrum för arbets- och miljömedicin \(CAMM\)](#)
[Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin \(CES\)](#)
[Centrum för hälsoekonomi, information och sjukvårdsforskning \(CHIS\)](#)

Läkardiagnostiserad allergisjukdom

Matallergi påverkar
hälsorelaterad livskvalitet

Pinsam

Ledsen
mobbing

Mustafa et al. Parent perspectives on school food allergy policy. *BMC pediatrics* 2018; 18 1:164.
Westwell-Roper et al Food-allergy-specific anxiety and distress in parents of children with food allergy: A systematic review. *Pediatric allergy and immunology*

Cummings AJ, Knibb RC, King RM, Lucas JS. The psychosocial impact of food allergy and food hypersensitivity in children, adolescents and their families: a review. *Allergy*. 2010;65(8):933- 45. 9. EFSA P

Att leva med allergi i skolan-vad upplever elever

- Att leva med allergi/astma kan ibland vara förknippat med mycket oro och osäkerhet hos barn och ungdomar samt deras vårdnadshavare.
- Elever kan också tycka att det är pinsamt att ta fram mediciner framför kompisar för att det anses annorlunda.
- Elever med allergi/astma ibland kan känna ett utanförskap, de kan uppleva att de blir missförstådda och det förekommer ibland kränkande behandling som kan leda till mobbning.
- De elever som har kraftiga matallergier kan i matsalen vara rädda och osäkra på om deras mat är säker och att de verkligen får sin egen specialkost.
- Elever med allergi/astma kan uppleva att både deras studier och den sociala kontakten med kamraterna försämras.

Matallergi

- Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp Matallergi, IgE-förmedlad [Matallergi,+IgE-förmedlad,+Personcentrerat+och+sammanhållet+vårdförlopp.pdf \(d2flujgs17escs.cloudfront.net\)](https://d2flujgs17escs.cloudfront.net/Matallergi,+IgE-förmedlad,+Personcentrerat+och+sammanhållet+vårdförlopp.pdf)
- Syftar till ökad jämlikhet, effektivitet och kvalitet i hälso- och sjukvården samt en mer välorganiserad och helhetsorienterad process för patienten. Vårdförloppen omfattar en stor del av vårdkedjan inklusive hur individens hälsa kan främjas.
- Målet är att öka livskvalité hos patienter med matallergi

Vårdförlopp-innehåll

- Förutom vikten av rätt diagnos; utredning, medicinska aspekter och uppföljningar så betonas vikten av
- Egenvård och patientutbildning
  - Utbildning i förskola och skola

- Transitionen- övergången från barn till vuxen vård

Det är viktigt att transitionsprocessen påbörjas tidigt (vid cirka 13 års ålder) så att patienten gradvis får ta mer ansvar genom att

- känna till sin matallergi, behandling och aktuell vårdplan
- kunna använda sin adrenalinpenna på ett ändamålsenligt sätt
- Läkarintyg

Patientutbildning och egenvård

- Utbilda patient och/eller vårdnadshavare i agerande och läkemedelsbehandling vid akut allergisk reaktion utlöst av livsmedel. Läkare och sjuksköterska går igenom vårdplanen
- Träning med adrenalinpenna, både med attrapp och med aktiv substans, så att patient och vårdnadshavare vågar ge den
- Ge stöd för utförande av egenvård
- Personal i förskola och skola/annan omsorg utbildas för att göra rätt vid en allergisk reaktion. Stöd för utbildning finns

Allergikonsulenterna [Allergikonsulentmottagningen \(regionstockholm.se\)](https://regionstockholm.se) och Elevhäloportalen, www.elevhalsoportalen.se

- Det är viktigt att transitionsprocessen påbörjas tidigt (vid ca 13 års ålder)
- Patienten behöver få träffa en dietist
- Gör patienten delaktig efter ålder och förmåga

Allergiprevention på individnivå-fokus på barn och unga med allergi, astma och eksem

Uppdrag att vara en länk mellan sjukvården, hemmet, skola och förskola
Utbilda personal, ge evidensbaserade råd, vara ett stöd, går igenom mediciner
säkrar upp rutiner

Remiss till Allergikonsulentmottagningen på Centrum för Arbets- och miljömedicin

Ställ frågan till era patienter hur det fungerar i förskola och skola

Allergimöte i förskola/skola:

- Barn med svår astma, eksem och/eller födoämnesallergi.
- Barn som får eller har fått adrenalinpenna förskrivet.
- Barn med pollen-, pälsdjursallergi eller annan allergi med eller utan astma/födoämnesallergi där misstanke finns att inomhus- eller utomhus miljön i förskolan/skolan leder till ökade besvär (ökad frånvaro, trötthet, ansträngningsbesvär, ögon/näsbesvär etc.)
- Barn med allergi, astma eller eksem, där extra stöd behövs i förskola och skola för att skapa trygghet och säkerhet i miljön.

Hembesök:

- Barn med allergi och astma där behandlingen inte ger önskat resultat och misstanke finns att bostaden är en bidragande orsak till försämrad hälsa hos barnet.

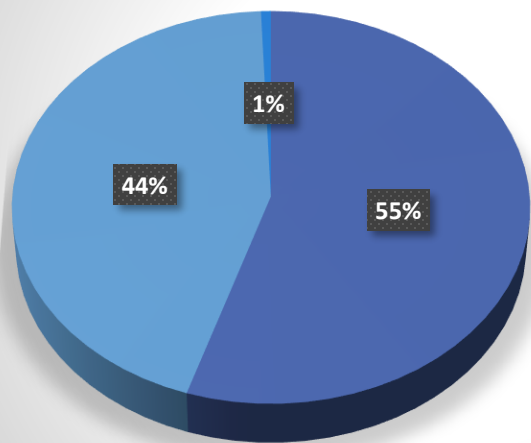
Allergikonsulenter

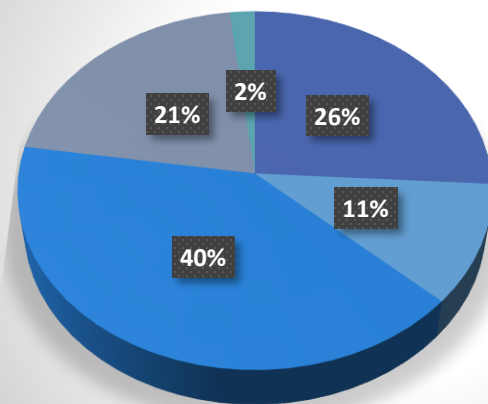
Allergikonsulentmottagningen 2023

Enheter som remitterat patienter till allergikonsulentmottagningen 2023

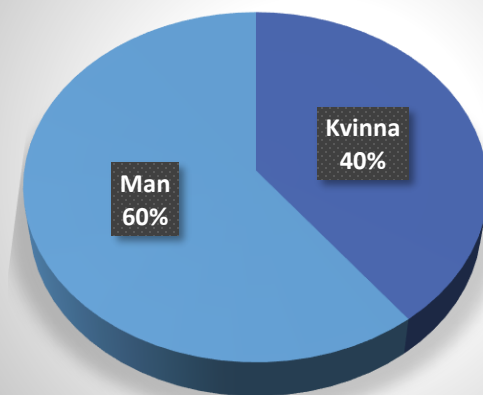
- Privata och Regionanslutna Barn- och ungdomsmedicinska mottagningar
- Sjukhusanslutna lung- och allergimottagningar
- Vårdcentral

Diagnoser

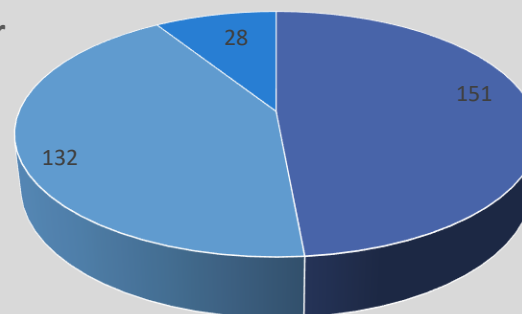
- Astma
- Eksem
- Födoämnesallergi
- Luftvägsallergi
- Övrigt

Könsfördelning 2023

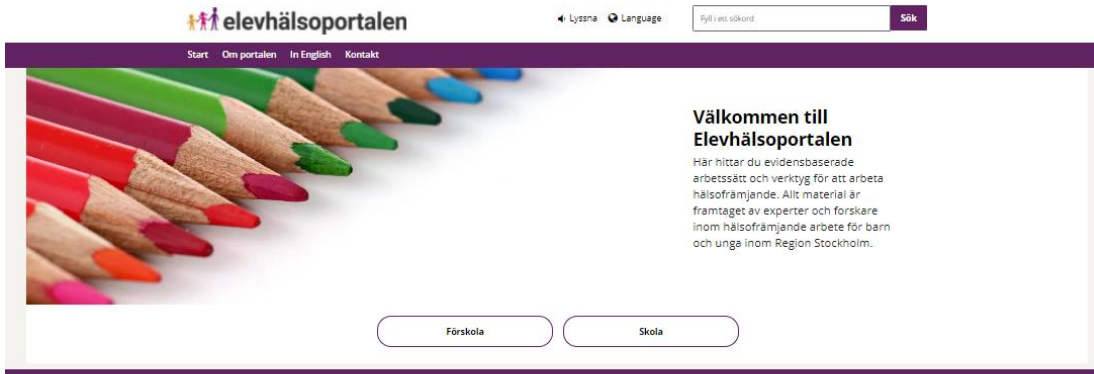
- Kvinna
- Man

Ålder

- 0-5 år
- 6-12 år
- 13-18 år

Elevhälsoportalen- ett digitalverktyg att arbeta med hälsa i förskola och skola

The screenshot shows the homepage of Elevhälsoportalen. At the top, there is a navigation bar with 'Start', 'Om portalen', 'In English', and 'Kontakt'. Below this is a search bar with the text 'Sök' and a language selector 'Lysna'. The main content area features a large image of colorful pencils on the left and a text block on the right that reads: 'Välkommen till Elevhälsoportalen. Här hittar du evidensbaserade arbetssätt och verktyg för att arbeta hälsofrämjande. Allt material är framtaget av experter och forskare inom hälsofrämjande arbete för barn och unga inom Region Stockholm.' Below the text are two buttons labeled 'Förskola' and 'Skola'.

Kontakta oss

Om du har frågor eller vill kontakta oss, är du välkommen att använda kontaktpupparna nedan.

E-post: elevhalsoportalen.siko@ll.se

Telefon: 08-123 371 11

Telefonen är vanligtvis bemannad mellan kl 9.00-15.00 måndag till fredag, med vissa undantag.

Här finns vi

Postadress:
Elevhälsoportalen
Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin
Region Stockholm
Box 1497
171 29 Solna

Besöksadress:
Solnavägen 1E, Stockholm

Följ oss i sociala medier

Följ oss gärna på [Facebook](#) och [Twitter](#) för de senaste uppdateringarna!

Elevhälsoportalen är ett samarbete mellan tre centrum inom Region Stockholm:

[Centrum för arbets- och miljömedicin \(CAMM\)](#)

[Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin \(CES\)](#)

[Centrum för hälsoekonomi, informatik och sjukvårdsforskning \(CHIS\)](#)

Allergi

Buller

Ergonomi

Fysisk aktivitet

Mat

Psykisk hälsa

Sexualitet och relationer

Tobak

Allergi

Förekomst av allergier hos barn ökar och studier visar att elever med allergier ofta blir försämrade i skolmiljön. Med preventiva insatser och ökade kunskaper kan skolan hantera och förebygga allergier hos eleverna.

+ Fakta om barn och allergi i skolmiljö

+ Symtom och åtgärder vid allergiska reaktioner

+ Symtom och åtgärder vid astma

+ Gör Allergironden till en rutin

+ Se över och förbättra inomhusmiljön

+ Minimera nivåer av pälsdjursallergen i skolmiljön

+ Se den samlade Elevhälsan som en resurs i det allergiförebyggande arbetet

+ Skapa rutiner för hanteringen av nötter, jordnötter, mandel och sesam i skolan

+ Skapa rutiner för pollensäsongen

+ Skapa rutiner för hantering av allergiska reaktioner i skolan

+ Skapa rutiner för starka dofter och parfymer

+ Inkludera elever med allergi/astma/eksem

+ Skapa rutiner för hantering av specialkost

+ Skapa rutiner för hantering av eksem

+ Skapa rutiner för elever med astma

+ Skapa rutiner vid allergi mot insektsbett i skolan

17 årig pojke med IgE-medierad fisk och skaldjursallergi

- Åt fisk på annan skola fick reaktion, ansiktssvullnad och urticaria på kroppen, andningssvårigheter, bedömdes som Anafylaxi grad 1
- Äter nu inte på skolan då fisk eller skaldjur serveras
- Remiss till Allergikonsulent
- Åtgärder och anpassning
  - Specialkost, namnmärkas, tänka på kontaminationsrisken
  - Ansvarsfördelning mellan lärare och elev
  - Delaktighet: Läsa på innehållsförteckningen
  - Se till att mediciner finns med (Adrenalin och luftrörsvidgande inhalation)
  - vårdnadshavarens ansvar

Diagnosiserad matallergi (alla åldrar)

Antal individer under tidsperioden

19 814

Snittålder

5,3

Andel kvinnor

45,8 %

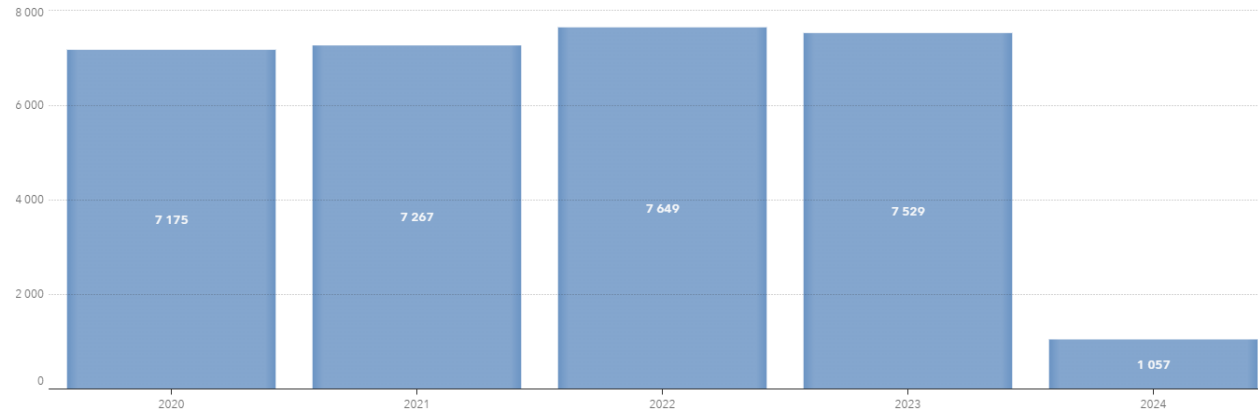
Medelvårdtid slutenvård

1,7

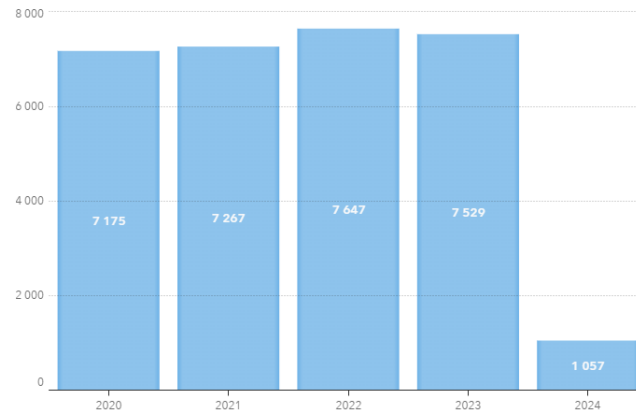
[Urval i rapporten](#)

Några nyckeltal kring vald diagnos/diagnosgrupp

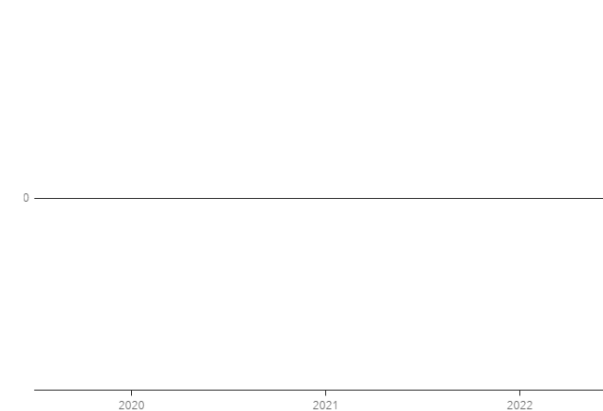
Antal individer per år

Antal individer per år öppen vård

Antal individer per år sluten vård

Åtgärder och besök i öppenvård

Antal åtgärds-koder (25 största)

Andel besök per yrkeskategori i öppenvård

Vårdförloppets mål

Ökad livskvalitet vid misstänkt matallergi genom att patienter får:

- Korrekt diagnos IgE-förmedlad matallergi
- Individanpassad behandling utifrån diagnos och riskbedömning
- Stöd för att kunna utföra egenvård enligt individuell vårdplan
- Förbättrad samverkan och fungerande övergångar mellan vårdenheter, särskilt för ungdomar 16-25 år.

Regionens gap

Brister i diagnostik

Brister i behandling

Brister i uppföljning

Brister i egenvård

Brister i övergången till vuxenvård

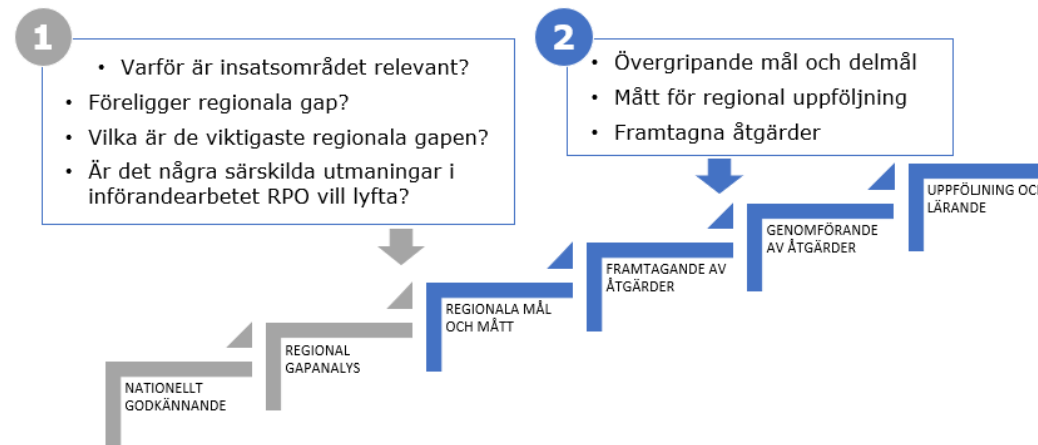
Brister i kompetens och tillgång till interprofessionell samverkan

Utmaningar vid införandearbetet av vårdförloppet

- Korrekt diagnos och behandling
- Diskrepansen mellan matallergi och matöverkänslighet
- Behålla och öka de godkända astma, allergi och KOL mottagningar
- Brist på specialister inom allergologi (läkare, sjuksköterskor och dietister)
- Öka interprofessionell samverkan
- Resurser och kompetens inom förskola/skola, rätt och uppdaterade intyg
- Öka patientmedverkan och delaktighet i vården samt stöd för egenvård för personer med matallergi
- Överföring till vuxenvård för unga med matallergi

Ett personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för IgE medierad matallergi

Genom att arbeta med processen för **införande på flera vårdnivåer** och med **ökad interprofessionell samverkan** förväntas **ökad kunskap** och att **fler patienter får en korrekt diagnos** och därigenom **en förbättrad livskvalité, ökad delaktighet, trygghet och säkerhet**. Detta förväntas också ge möjlighet till minskade kostnader för specialkost inom till exempel skolmåltider, samt minska kostnader för matallergidiagnostik.

- Tack för uppmärksamheten!

marina.jonsson@regionstockholm.se

